

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av Dibber Inspira AB:s arbete
för att skapa förutsättningar i förskolan för barns
språkutveckling i svenska**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Dibber Inspira AB. Syftet är att granska kvaliteten i huvudmannens arbete med att ge förskolor förutsättningar att arbeta med och stimulera barns språkutveckling i svenska. Granskningen är särskilt inriktad på huvudmannens arbete gentemot förskolor där annat språk än svenska dominerar. I Dibber Inspira AB ingår fyra förskolor i granskningen.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bil. 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Dibber Inspira AB i följande utsträckning:

Huvudmannens arbete med att skapa förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska

Huvudmannen skapar i hög utsträckning förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska av god kvalitet.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Huvudmannens arbete för att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska

Huvudmannen arbetar i flera delar med att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver regelbundet, tillsammans med rektorerna, kartlägga och följa upp att personalen har tillräckliga kunskaper i svenska språket för att kunna stödja och stimulera barns språkutveckling samt se till att de identifierade behoven leder till relevanta

kompetensutvecklingsinsatser med tydliga mål. I detta ingår att systematiskt följa upp insatsernas effekter.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **9 april 2027** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2026:4852) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Huvudmannens arbete med att skapa förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska

Inom detta område granskas huvudmannens systematiska kvalitetsarbete avseende språkutvecklande arbete i förskola. Området omfattar också hur huvudmannen stöttar rektorn i hur det språkutvecklande arbetet organiseras och genomförs i verksamheten samt vilket avtryck det får i verksamheten.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen skapar i hög utsträckning förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska av god kvalitet. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med förskolepersonal, rektorer och representant för huvudmannen samt inkommen dokumentation.

Huvudmannens systematiska kvalitetsarbete

Huvudmannen sammanställer och analyserar relevant information om det språkutvecklande arbetet och skapar förutsättningar för rektorer och förskolepersonal att kartlägga och analysera arbetet. Förskolepersonalen dokumenterar kontinuerligt det språkutvecklande arbetet och barnens lärande och utveckling i den struktur för dokumentation som huvudmannen tillhandahåller. Arbetslagen analyserar dokumentationen utifrån de prioriterade målen och följer bland annat upp hur det språkutvecklande arbetet har genomförts, vad som har fungerat och vilka resultat de har sett. Rektorerna sammanställer arbetslagens dokumentation

och analyser, och analyserar sedan verksamhetens arbete utifrån frågor från huvudmannen. Rektorernas analyser rapporteras till huvudmannen genom fyra periodavstämningar under läsåret och arbetet sammanställs i en årlig kvalitetsrapport. Huvudmannen analyserar underlagen och behandlar resultaten i kvalitetsdialoger med rektorerna på enhets-, region- och övergripande nivå.

Huvudmannen använder analyser av det språkutvecklande arbetet för att besluta om prioriteringar och mål för arbetets fortsatta utveckling. Språkutveckling är ett gemensamt prioriterat utvecklingsområde under perioden 2025–2027 och huvudmannens övergripande mål är att alla barn ska ges möjlighet att utvecklas så långt som möjligt i sin språkliga kompetens. Rektorerna bryter ned det övergripande målet på enhetsnivå utifrån analyser av respektive verksamhets behov och förutsättningar. På de granskade förskolorna utgår enhetsmålen från slutsatser från föregående års kvalitetsarbete och har exempelvis inneburit ett fortsatt fokus på att utveckla barnens ordförråd och på daglig högläsning. Medarbetarnas analyser och mål på avdelningsnivå förs vidare till rektorn och ingår som delmål i enhetsplanen.

Huvudmannen följer löpande upp och dokumenterar hur det prioriterade språkutvecklande arbetet faller ut och använder uppföljningarna för att utveckla förskolornas arbetssätt. Analys av det språkutvecklande arbetet är en viktig del i huvudmannens kvalitetsarbete. Rektorerna följer upp arbetet mot de prioriterade målen och analyserar resultaten vid fyra periodavstämningar under läsåret. Huvudmannen analyserar underlagen och behandlar resultaten tillsammans med rektorerna i kvalitetsdialoger på enhets-, region- och övergripande nivå. Exempelvis har uppföljningen på en av de granskade förskolorna visat ett behov av att stärka barnens tillgång till högläsning, vilket har lett till att daglig högläsning har satts upp som ett mål. Huvudmannen följer även upp arbetet genom verksamhetsbesök som utgår från de prioriterade målen och där bland annat kvaliteten i lärmiljöerna samt personalens arbete med ordförståelse och begrepp följs upp.

Huvudmannens stöd till rektorn

Huvudmannen stöttar rektorerna i hur det språkutvecklande arbetet organiseras och genomförs i verksamheten. Huvudmannen har tagit fram ett gemensamt stödmaterial som ger en gemensam inriktning för det språkutvecklande arbetet. Materialet innehåller bland annat vägledning och exempel på aktiviteter för att utveckla barnens ordförråd och begreppsförståelse samt deras förmåga att lyssna, berätta och samtala. Rektorerna får även stöd genom återkommande kvalitetsdialoger och kvalitetsdagar med fokus på det språkutvecklande arbetet. En

verksamhetsutvecklare stödjer rektorerna genom bland annat verksamhetsbesök, föreläsningar och utbildningsinsatser.

Huvudmannen stöttar rektorerna i hur läroplanens mål om språkutveckling i svenska i en flerspråkig miljö ska tolkas och omsättas i verksamheten, men stödet ger inte en tillräckligt tydlig gemensam vägledning för hur balansen mellan svenska och barnens modersmål ska hanteras i praktiken. Huvudmannens gemensamma stödmaterial utgår från läroplanens mål för barns språkutveckling och behandlar såväl barns utveckling i svenska som flerspråkighet och modersmål. I materialet finns exempel på hur personalen kan uppmärksamma och använda barnens olika språk i det språkutvecklande arbetet. Huvudmannen har även en särskild rutin för modersmålsstöd som beskriver hur förskolorna ska ge barn med annat modersmål än svenska möjlighet att utveckla både svenska och sitt modersmål. Rutinen är dock inte känd av de intervjuade förskollärarna. Förskollärarna beskriver att undervisningen huvudsakligen sker på svenska och att andra språk kan användas som stöd, men att de inte har fått någon gemensam vägledning för hur balansen mellan svenska och barnens modersmål ska hanteras i praktiken.

Avtryck i förskoleverksamheten

Huvudmannens stöd till förskolorna får reella avtryck i det språkutvecklande arbetet i svenska i verksamheten. Huvudmannens gemensamma stödmaterial används i planeringen och kommer till uttryck i såväl planerade aktiviteter som i det vardagliga arbetet. Personalen beskriver hur de arbetar medvetet med att utveckla barnens ordförråd och begreppsförståelse genom att sätta ord på föremål och handlingar i vardagliga situationer. Huvudmannens gemensamma satsning på läsning har också fått tydliga avtryck. På förskolorna har satsningen omsatts i planerad och återkommande högläsning, utvecklade läsmiljöer och ökad tillgång till böcker. Böcker väljs utifrån barnens ålder och språkliga förutsättningar och personalen beskriver hur de använder frågor och samtal före och efter läsningen för att utveckla barnens språk.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen, men vill i sammanhanget påtala vikten av att huvudmannen ger förskolorna vägledning i hur balansen mellan svenska och barnens modersmål ska hanteras i praktiken.

Huvudmannens arbete för att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska

Inom detta område granskas huvudmannens samarbete med rektorn i arbetet både med kompetensförsörjning och med kompetensutveckling. Området omfattar kompetens såväl gällande svenska som språkutvecklande arbetssätt samt förutsättningar för att genomföra och befästa erbjuden kompetensutveckling.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen arbetar i flera delar med att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska, men utvecklingsområde finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med förskolepersonal, rektorer och representant för huvudmannen samt inkommen dokumentation.

Huvudmannens arbete med kompetensförsörjning

Huvudmannen arbetar nära rektorerna i frågor som rör kompetensförsörjning och har tillsammans med rektorerna kännedom om verksamheternas aktuella kompetensbehov och förutsättningar. Genom återkommande dialog med rektorerna får huvudmannen information om bemannings- och kompetensbehov. Huvudmannen stödjer rektorerna i rekryteringsarbetet genom bland annat marknadsföring, gemensamma rekryteringsunderlag och stöd från HR. För att attrahera och behålla kompetent personal arbetar huvudmannen även med arbetsmiljö och medarbetarundersökningar samt med att skapa förutsättningar för nära ledarskap, inflytande och kompetensutveckling.

Beakta att personalen har tillräckliga kunskaper i svenska vid rekrytering

Huvudmannen beaktar de sökandes kunskaper i svenska vid rekrytering, men följer inte systematiskt upp nyanställdas kunskaper i svenska efter anställning. Huvudmannen har tydliggjort att personal som rekryteras ska kunna svenska i tal och skrift och språkkunskaper ingår i kravprofilen vid rekrytering. Rektorerna bedömer de sökandes kunskaper i svenska i samband med anställningsintervjun genom samtalet med den sökande och dennes förmåga att förstå och uttrycka sig på svenska. Efter anställning kan rektorerna uppmärksamma brister i svenska genom personalens kommunikation i verksamheten och den skriftliga dokumentationen. Behov av stöd kan även uppmärksammas i medarbetarsamtal. Det finns dock ingen gemensam struktur för att följa upp om nyanställda i det dagliga arbetet visar tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna stödja och stimulera barns språkutveckling i svenska.

Huvudmannens arbete med kompetensutveckling

Huvudmannen och rektorerna uppmärksammar personalens behov av kompetensutveckling, men kartlägger inte regelbundet tillsammans personalens kompetensutvecklingsbehov när det gäller språkutvecklande arbetssätt och svenska språket. Behov av kompetensutveckling i språkutvecklande arbetssätt kan identifieras inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet och i medarbetarsamtal. Huvudmannen och rektorerna har också kännedom om att det finns personal som behöver utveckla sina kunskaper i svenska. Huvudmannen har exempelvis kännedom om att bristande kunskaper i svenska hos delar av personalen kan innebära att ett större ansvar läggs på medarbetare med starkare kunskaper i svenska. Huvudmannen kartlägger dock inte regelbundet, tillsammans med rektorerna, personalens kompetensutvecklingsbehov när det gäller språkutvecklande arbetssätt och svenska språket.

Huvudmannen skapar organisatoriska förutsättningar som ger förskolepersonalen möjligheter att delta i kompetenshöjande insatser i språkutvecklande arbetssätt. Huvudmannen genomför kompetensutveckling genom bland annat kvalitetsdagar och föreläsningar. Personal från förskolorna deltar i kvalitetsdagarna och innehållet görs tillgängligt i efterhand så att även övrig personal som inte deltar kan ta del av det. Förskolorna har två planeringsdagar per termin som ger möjlighet att arbeta vidare med och omsätta innehållet i kompetensutvecklingen i verksamheten. Samtidigt framkommer att möjligheterna att avsätta tid för att befästa kunskaperna varierar mellan förskolorna och att det kan vara svårt att frigöra personal från arbetet i barngrupp.

Huvudmannens kompetensutvecklingsinsatser är kopplade till det prioriterade språkutvecklande arbetet, men insatserna utgår inte genomgående från tydligt identifierade behov och konkreta mål och huvudmannen följer inte systematiskt upp om insatserna har fått avsedd effekt. Huvudmannen genomför kompetensutveckling inom bland annat språkmiljöer och språkutvecklande arbetssätt och det språkutvecklande arbetet följs upp inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Huvudmannen har också kännedom om att det finns personal som behöver utveckla sina kunskaper i svenska och har introducerat rektorerna i ett material, som de uppmuntras att använda, för att utveckla personalens kunskaper i svenska. Det framgår dock inte att identifierade behov av kompetensutveckling i svenska regelmässigt leder till relevanta insatser med tydliga mål. Huvudmannen följer inte heller systematiskt upp kompetensutvecklingsinsatsernas resultat i förhållande till uppsatta mål och avsedd effekt.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver regelbundet, tillsammans med rektorerna, kartlägga och följa upp att personalen har tillräckliga kunskaper i svenska språket för att kunna stödja och stimulera barns språkutveckling samt se till att de identifierade behoven leder till relevanta kompetensutvecklingsinsatser med tydliga mål. I detta ingår att systematiskt följa upp insatsernas effekter.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen visserligen beaktar kunskaper i svenska vid rekrytering och rektorerna kan uppmärksamma språkliga svårigheter efter anställning, men det saknas en systematisk uppföljning som ger huvudmannen underlag för att bedöma om nyanställd personal i det dagliga arbetet har tillräckliga kunskaper i svenska för det språkutvecklande uppdraget. Vidare har huvudmannen kännedom om att det finns medarbetare som behöver utveckla sina kunskaper i svenska, men kartlägger inte regelbundet och systematiskt dessa kompetensutvecklingsbehov. Vid tiden för granskningen saknas också ett sammanhållet kompetensutvecklingsarbete i svenska som utgår från identifierade behov och tydliga mål och där effekten av insatserna följs upp.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen utvecklar en gemensam struktur för att tillsammans med rektorerna följa upp nyanställd personals kunskaper i svenska i förhållande till det språkutvecklande uppdraget. Huvudmannen behöver också regelbundet kartlägga personalens behov av kompetensutveckling i svenska och utifrån identifierade behov planera relevanta insatser med tydliga mål och ansvarsfördelning. Huvudmannen behöver därefter följa upp om insatserna leder till avsedda förändringar i personalens kunskaper och använda resultaten som underlag för den fortsatta planeringen av kompetensutvecklingen.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Ola Cederblad

Föredragande

Signerat av: Ola Cederblad

I handläggningen av ärendet har även utredare Lena Osvaldsson deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Språklagen (2009:600)

Språket i förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör uppgifter i offentlig verksamhet är svenska (10 §). Häre ingår såväl kommunala huvudmän som enskilda huvudmän som bedriver förskola.

Skollagen (2010:800)

Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med de bestämmelser som gäller för den verksamhet som huvudmannen ansvarar för (2 kap. 8 §).

Det är huvudmannen som ska se till att all personal i verksamheten har nödvändiga insikter i de bestämmelser som gäller och att personalen ges möjligheter till kompetensutveckling (2 kap. 34 a §).

Vad gäller förskoleverksamhet specifikt ska huvudmannen se till att barngrupperna i förskolan har en lämplig sammansättning och storlek (8 kap. 8 §).

Vidare ska huvudmannen, med utgångspunkt i att de nationella målen för verksamheten uppfylls, systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. För det fall att det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas (4 kap. 3, 5 och 7 §§).

Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2018:50) om läroplanen för förskolan (Lpfö 18 reviderad 2025)

Det framgår av läroplanen att barnen ska erbjudas stimulerande läsmiljöer som skapar intresse och nyfikenhet för såväl skönlitteratur som sakprosa och andra texter. De ska få lyssna till högläsning och ges möjlighet till delaktighet genom att samtala om texter och bilder. Förskolan ska också uppmuntra och ta tillvara barns nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt och barnen ska få utveckla ett nyanserat talspråk och ordförråd samt få möjlighet att leka med ord (1 Förskolans värdegrund och uppdrag, Förskolans uppdrag, språk, kommunikation och skapande)

Det framgår vidare av läroplanen att förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla vissa förmågor:

- förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld,

- intresse för litteratur, berättelser, bilder och texter samt sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa,
- ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften,
- intresse för bokstäver och för att lära sig läsa samt förståelse för hur skriftspråk och symboler kan användas för att förmedla budskap samt
- utveckla både det svenska språket och sitt modersmål, om barnet har ett annat modersmål än svenska (2.2 Omsorg, utveckling och lärande, Mål).

Det anges vidare i läroplanen att förskollärare ansvarar för att varje barn utmanas och stimuleras i sin språkutveckling och utveckling av kommunikation, samt får förutsättningar att utveckla intresse för såväl skönlitteratur som sakprosa och andra texter. Arbetslaget ska i sin tur stimulera barnens språkutveckling och intresse för läsning (2.2 Omsorg, utveckling och lärande, Riktlinjer)

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen genomför en granskning av 30 huvudmän runt om i landet. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Dibber Inspira AB ingår i granskningen. Skolinspektionen genomförde intervjuer med personal i verksamheten och representanter för huvudmannen den 10 september 2026. Besöket genomfördes av utredarna Ola Cederblad och Lena Osvaldsson.

Dibber Inspira AB är en enskild huvudman som i april 2026 ansvarade för totalt 1 663 barn i förskoleverksamhet. Granskningen omfattar fyra förskolor. Vid tidpunkten för informationsinhämtningen var sammanlagt 156 barn inskrivna vid de fyra förskolorna. Av dessa hade 136 barn ett annat modersmål än svenska. Vid förskolorna tjänstgjorde sammanlagt tio legitimerade förskollärare samt 28 barnskötare.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En gruppintervju med förskollärare
- En gruppintervju med rektorer
- En intervju med representant för huvudmannen
- Dokument som begärts in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla huvudmän som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras vårterminen 2027.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Skolinspektionen har av regeringen fått i uppdrag att genomföra en granskning avseende förskolors arbete för att stimulera barns språkutveckling i svenska, med fokus på huvudmannens arbete. Granskningen inriktar sig särskilt mot huvudmän för förskolor där annat språk än svenska dominerar. I förskolan har personalen en bärande roll för barns språkutveckling i svenska, vilket ställer höga krav både på deras egna språkliga resurser och på deras kompetens att leda ett systematiskt språkutvecklande arbete. Forskning visar att långsiktig kompetensutveckling, avsatt tid för personalen för analys och reflektion av det egna arbetet och en engagerad ledning är framgångsfaktorer för att stärka det språkutvecklande arbetet med barnen. Enligt skollagen är huvudmannen övergripande ansvarig för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Fokus för granskningen är således huvudmäns arbete för att skapa förutsättningar i förskolan för barns utveckling i svenska.

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i huvudmännens arbete med att ge förskolor förutsättningar att arbeta med och stimulera barns språkutveckling i svenska. Granskningen ska särskilt inrikta sig på huvudmän för förskolor där annat språk än svenska dominerar. Bedömningarna görs i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier. För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

- I. I vilken utsträckning skapar huvudmannen förutsättningar för ett systematiskt språkutvecklande arbete i svenska av god kvalitet?
- II. I vilken utsträckning är huvudmannens arbete för att säkerställa att personalen har tillräcklig kompetens för att kunna stimulera barns språkutveckling i svenska av god kvalitet?